

Гургула Тетяна Володимирівна,

доктор економічних наук, професор кафедри кадрової політики та державної служби,
Львівський регіональний інститут державного управління
НАДУ при Президентіві України

ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СПРОМОЖНОСТІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Серед проблем формування сучасної системи організації влади на місцях значна увага приділяється реформуванню системи місцевого самоврядування, що визначатиме подальший стабільний розвиток українського суспільства. Метою статті є окреслення основних проблем становлення та розвитку спроможності територіальних громад і формування шляхів заохочення підприємницької ініціативи, ефективного використання місцевих ресурсів, створення нових робочих місць, розширення податкової бази, місцевих бюджетів тощо. Використано основні методи наукового дослідження: індукції та дедукції, синтезу та аналізу, метод порівняння. Визначено, що для утворення дієздатного місцевого співтовариства в Україні необхідно, окрім використання позитивного досвіду держав-членів ЄС, також зважати на вітчизняний стан розвитку місцевого самоврядування, зокрема, історичні, географічні, економічні, демографічні аспекти, не займаючись механічним копіюванням зарубіжного досвіду. У статті проаналізовано загальнотеоретичні положення, що стосуються спроможності територіальних громад, визначена сутність поняття спроможності територіальної громади в умовах децентралізації. Проаналізована роль територіальної громади у становленні системи місцевого самоврядування, розроблено теоретико-методологічні підходи до визначення рівня спроможності територіальної громади, що ґрунтуються на підставі комплексної оцінки спроможності політичної, економічної, цілісно-духовної систем та їх ресурсного потенціалу. Встановлено шляхи формування спроможності територіальної громади і перехід їх на економічний саморозвиток. Запропоновано форми, методи та механізми співробітництва територіальної громади та органів місцевого самоврядування. Зроблено узагальнюючий висновок, що найефективніше вирішення вказаних проблем може бути здійснене тільки шляхом структурного реформування усієї системи місцевих фінансів, враховуючи вектори фінансової децентралізації та деконцентрації влади. Подальші дослідження будуть спрямовані на уточнення методики оцінки фінансових можливостей територіальної громади від використання незадіяних на момент дослідження ресурсів та оцінки ефективності інвестиційних проєктів, пов'язаних із залученням нових джерел формування фінансового потенціалу територіальної громади.

Ключові слова: децентралізація, фінансове забезпечення, ресурсний потенціал, територіальна громада, спроможність територіальної громади, формування спроможності територіальної громади в умовах децентралізації.

ВСТУП

Постановка проблеми. Серед проблем формування сучасної системи організації влади на місцях значна увага приділяється реформуванню системи місцевого самоврядування, що визначатиме подальший стабільний розвиток українського суспільства.

Правове забезпечення діяльності органів місцевого самоврядування в Україні на сучасному етапі вимагає вироблення такої моделі управління, яка б відповідала принципам європейської хартії місцевого самоврядування і, в першу чергу, чітко розмежовувала повноваження між відповідними гілками влади щодо виконання закріплених функцій.

Історія виникнення місцевого самоврядування тісно пов'язана з виникненням та становленням громад. Незважаючи на досягнутий за роки незалежності України прогрес у сфері забезпечення фінансовими ресурсами потреб територіальних громад, в багатьох адміністративно-територіальних одиницях вони все ще залишаються вкрай обмеженими. По-перше, малий обсяг доходів не дає реальних можливостей місцевій владі бути фінансово незалежною та впливати на соціально-економічні процеси у регіонах. По-друге, доступ на ринки запозичень стримується через високі ставки, сплата яких перевищує навантаження на місцеві

бюджети. По-третє, надходження від комунальних підприємств не завжди покривають витрати на їх утримання. По-четверте, механізм використання коштів не забезпечує задоволення суспільних потреб. Відтак сьогодні принципової ваги набуває пошук альтернативних джерел для забезпечення фінансової дієздатності територіальних громад.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Аналіз правового поля та нормативного закріплення шляхів формування спроможності територіальної громади повинен здійснюватися з урахуванням теоретичних положень, що розроблені в науковій літературі. Даною проблемою займалися як вітчизняні, так і зарубіжні науковці, а саме: О. Батанова, Л. Беззубко, Л. Дідківська, О. Захарова, В. Мамонова, Ю. Молодожен, В. Новак, Є. Сергієнко, С. Пунь, В. Федоренко.

В умовах ринку рушійною силою всього соціального та економічного держави та цивілізації загалом, є громада. Саме перспективи розвитку територіальної громади формуються потребами та позиціями громади, держава повинна виконувати тільки захисну функцію у цьому процесі. Спосіб розвитку, побудова та активізація основного інвестора і споживача – громадянина, громади, особистості – є найбільш цінним на сьогоднішній день. Оскільки

окрема територіальна громада виконує такі важливі функції, як створення матеріальних, трудових, наукових умов виробничої діяльності, забезпечення місця проживання і організації побуту, відпочинку, навчання і оздоровлення людей. В таких умовах децентралізації влади зростає значення управління ресурсами: природними, трудовими, земельними, фінансовими економіки. Ефективне управління ними набуває особливої актуальності в умовах обмеженості ресурсів, коли необхідність їх раціоналізації і підвищення ефективності функціонування вимагає пошуків нових рішень та засад, які б наблизили існуючу систему в Україні до світових стандартів.

Мета статті (постановка завдання). Метою статті є обґрунтування становлення та розвитку спроможності територіальних громад щодо формування кращих умов для економічного зростання, створення робочих місць та покращення рівня якості життя для громадськості, бізнесу та партнерів. Це співпраця місцевої громади з усіма секторами, метою якої є стимулювання місцевої підприємницької ініціативи для забезпечення життєздатності та сталості місцевої економіки. Індикатором спроможності територіальних громад є зростання добробуту населення та найповніше задоволення його потреб, а суб'єктом розвитку виступає вся територіальна громада: бізнес, органи влади, громадські організації тощо. Цілі економічного розвитку досягаються внаслідок підтримки або створення сприятливих умов для розвитку підприємницької діяльності чи створення умов для підтримки існуючого зростання. Все це відбувається за рахунок заохочення підприємницької ініціативи, ефективного використання місцевих ресурсів, створення нових робочих місць, розширення податкової бази, місцевих бюджетів тощо.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Територіальна громада як соціальне явище є особливою соціальною спільнотою, з притаманними будь-якій спільноті якостями. Територіальна громада, як провідний суб'єкт місцевого самоврядування, займає одне з важливих місць у теоретичних дослідженнях щодо визначення її природи, сутності, ознак тощо. Серед вчених немає єдиного підходу щодо дефінітивної характеристики та ознак територіальної громади. Проте, вважаємо, що основа виділення громади – факт спільного проживання на одній території. У процесі взаємодії між собою люди, які мешкають на певній території, вступають у певні зв'язки, на основі яких виникає розуміння загальних інтересів і колективна свідомість, що в цілому і свідчить про формування громади.

Історичне минуле територіальної громади в Україні сягає часів слов'янської традиції племінних зборів. З часом громадівське самоврядування розвивалося, іноді занепадаючи, але знову відроджувалося, сприймало європейські впливи, залишаючись елементом демократичної моделі управління. Для всіх періодів розвитку української державності характерна наявність елементів місцевого самоврядування, серед яких роль та значення територіальної громади завжди була досить вагомою

для розвитку українського суспільства. Після тривалої відсутності місцевого самоврядування за часів існування Радянського Союзу, воно відновилося у незалежній Україні і нині потребує подальшого розвитку та вдосконалення.

Під час дослідження історії виникнення громади, становлення та її ролі у формуванні місцевого самоврядування було визначено, що громада – як основа територіального самоврядування – створює різноманітні форми самоуправління суспільства. Зазначені форми суспільного самоуправління, що виникли як самостійні, природні форми, поступово отримують державницькі функції, з метою підвищення ефективності системи «держава-суспільство-держава».

Проте, історія відносин держави і громади в Європі завжди призводила до конфлікту, в якому держава намагалася послабити громаду, побоюючись її політичних амбіцій, а громади прагнули закріпити власні автономії. Однак, враховуючи той факт, що громада все ж таки не може стати державою в державі, найбільш розумним рішенням в цій ситуації є потреба розмежувати, виокремити власні справи громади, щоб вони не співпадали з державними.

Ряд європейських країн, на відміну від України, вже мають ефективну систему місцевого самоврядування, побудовану відповідно до власної нормативно-правової бази, первинною ланкою якої є територіальна громада (комуна, муніципалітет, гміна). Реформування низового рівня місцевого самоврядування проходили у державах – членах ЄС за різних обставин протягом досить тривалого часу, що було пов'язано з певними історичними чинниками. Досвід здійснених перетворень свідчить, що основними шляхами вдосконалення діяльності територіальних громад було об'єднання або утворення публічно-правових установ міжкомунального співробітництва. Найбільш оптимальними напрямками для утворення дієздатного місцевого співтовариства були злиття та кооперація.

При застосуванні таких підходів в Україні необхідно, окрім використання позитивного досвіду держав-членів ЄС, також зважати на вітчизняний стан розвитку місцевого самоврядування, зокрема, історичні, географічні, економічні, демографічні аспекти, не займаючись механічним копіюванням зарубіжного досвіду.

Аналізуючи матеріали публікацій, виступи представників влади різного рівня, досить часто можна зустріти вислови, що ефективності функціонування системи місцевого самоврядування можна досягнути, створивши спроможну територіальну громаду. Однак, при цьому кожен автор має власне уявлення про спроможність, тим більше, що у висловах іноді мова йде про спроможність адміністративно-територіальних одиниць. Наукові напрацювання в сфері досліджень спроможності територіальних громад також свідчать про неоднозначність поглядів і відсутність методик з визначення спроможності. Аналіз вітчизняних наукових публікацій засвідчив, що переважна більшість вчених розглядають спроможність територіальних громад з позиції її ресурсного забезпечення. Найбільш характерним є визначення спроможності як економічної або фінансової складової діяльності органів місцевого

самоврядування.

Сьогодні більшість жителів територіальних громад відсторонені від процесу прийняття та реалізації управлінських рішень унаслідок або власної байдужості, або відкритого небажання посадових осіб місцевого самоврядування залучати громадян до управління місцевими справами. Досвід практичної діяльності та територіальної громади суттєво посилюється, коли її ініціатором виступають місцеві ради, що, в свою чергу, викликає зворотну реакцію від жителів до влади.

Важливим елементом залучення жителів територіальної громади до вирішення питань місцевого значення є розвиток локальної нормотворчості за участю населення місцевої громади. Основним нормативним актом в системі локальної нормотворчості є статут територіальної громади. Як показує світовий досвід, статuti або хартії самоврядування відіграють дуже важливу роль як для зближення органів місцевого самоврядування із жителями, так і для результативного вирішення місцевих завдань. У статуті територіальної громади повинні міститися норми, які: по-перше, детально не врегульовані чинним законодавством, але визначають будь-які умови функціонування територіальної громади та її органів; по-друге, не потребують обов'язкової законодавчої регламентації і тому повинні вирішуватися на місцевому рівні; по-третє, прямо визначені законом як такі, що підлягають регламентації в статуті. Такий раціональний підхід до викладення нормативного матеріалу зумовлює коло питань, які мають міститися у статуті, та відповідну структуру статуту.

Формування спроможних територіальних громад в Україні здійснюється сьогодні з урахуванням децентралізації, що проводиться урядом. Серед питань децентралізації є вирішення фінансових питань функціонування тепер уже з урахуванням децентралізації об'єднаних територіальних громад.

Щодо забезпечення спроможності територіальної громади на загальнодержавному рівні вже забезпечено низку змін. Зокрема, об'єднана громада одержує додаткові фінансові та майнові ресурси. Основні з них:

- 60% ПДФО (було 0) на власні повноваження;
- державні субвенції (медична, освітня)
- право розпоряджатися землями на території об'єднаної громади.

Об'єднані громади переходять на прями міжбюджетні відносини з Державним бюджетом (до цього прями відносини мали лише області, райони, міста обласного значення). Слід зазначити, що змінами до Податкового кодексу зроблено перший крок до запровадження повсюдності місцевого самоврядування. Передбачено, що органи місцевого самоврядування встановлюють ставки та пільги по платі за землю не тільки в межах, а й за межами населених пунктів. У перспективі органи місцевого самоврядування об'єднаних громад отримують виключні повноваження щодо розпорядження, володіння і користування земельними ділянками в межах своєї юрисдикції (як в межах, так і за межами населених пунктів).

Раціональне управління всіх ресурсів, що створюються органами влади, бізнесом, домашніми господарствами регіону для досягнення визначених фінансових результатів, забезпечення розширеного

відтворення та соціального розвитку. При цьому основними критеріями досягнення поставлених цілей є:

- розрахунок на власні джерела фінансових поточних потреб громади;
- можливість залучення у необхідних обсягах зовнішніх фінансових ресурсів;
- формування ресурсної бази при допустимому рівні ризику;
- наявність інститутів, що забезпечують ефективність управління фінансами громади.

Зазначене доводить необхідність формування системи раціонального фінансовими ресурсами, розробки концептуальних засад реалізації такого управління, визначення імперативів управління фінансовими ресурсами на мезорівні.

Раціональне управління фінансовими ресурсами опосередковує процес діяльності усіх суб'єктів управління по формуванню фінансових ресурсів, створенню, нарощуванню і ефективному використанню фінансових ресурсів. Раціональне управління фінансами громади пропонується здійснювати безперервно з врахуванням особливостей конкретної територіальної громади сучасних реалій, а також дії зовнішніх нерегульованих на рівні регіону чинників. Отже, необхідно передбачити можливість гнучкого і оперативного прийняття рішень, що впливають на усі аспекти діяльності територіальної громади. На сьогоднішній день це особливо важливо, оскільки гостро відчувається зміна пропорцій державного і корпоративного впливу на можливості економічного зростання, має місце висока динамічність та посилення дії чинників зовнішнього середовища.

Фінансовий ресурс територіальної громади створюється за рахунок джерел, що його наповнюють. Однак для визначення фінансових можливостей територіальної громади в забезпеченні її соціально-економічного розвитку цього недостатньо. Важливо визначити її реальні і потенційні фінансові можливості. Оскільки у вітчизняній економічній літературі зустрічаються різні визначення економічної сутності таких понять як «реальні фінансові можливості», «потенційні фінансові можливості» суб'єктів господарювання, вважаємо за доцільне обґрунтувати власне трактування таких термінів стосовно визначення фінансових можливостей територіальної громади:

– реальні фінансові можливості визначаються загальним обсягом всіх фінансових ресурсів, які надійшли на встановлений період часу від джерел, що його формують, і знаходяться в розпорядженні місцевих органів влади та можуть бути ними використані для забезпечення соціально-економічного розвитку територіальної громади;

– потенційні фінансові можливості територіальної громади являють собою розрахункову величину загального обсягу фінансових ресурсів, які можуть бути одержані в результаті ефективного використання всіх джерел, що його наповнюють, впровадження нових технологій, інноваційних процесів вдосконалення системи управління фінансовими ресурсами територіальної громади.

Оскільки кожна з виділених груп суб'єктів економіки (підприємства, населення, домашні

господарства та інші категорії, що наповнюють бюджет територіальної громади) можуть формувати свій власний фінансовий потенціал, використовуючи для цього кращі досягнення в сфері управління фінансовими ресурсами на всіх етапах здійснення виробничо-господарських процесів. Фінансовий потенціал будь-якого з них може бути представлений:

**ФІНАНСОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ = ФІНАНСОВИЙ
ПОТЕНЦІАЛ ФАКТИЧНИЙ + ФІНАНСОВИЙ
ПОТЕНЦІАЛ РЕАЛЬНИЙ + ФІНАНСОВИЙ
ПОТЕНЦІАЛ ПОТЕНЦІЙНИЙ**

Досліджуючи фінансові можливості територіальної громади на перспективу, важливо враховувати також незадіяні у виробничо-господарський обіг такі ресурси території, як наявність природних ресурсів, корисних копалин, які на поточний час не використовуються, створення нових підприємницьких структур, розширення сфери послуг населенню та суб'єктам господарювання. Оцінка фінансових можливостей територіальної громади від використання незадіяних на момент дослідження його природних і виробничо-господарських ресурсів повинна базуватися на прогнозованих розрахунках доцільності їх використання на визначений період часу з врахуванням витрат на реалізацію. Методологія розрахунку таких заходів передбачає можливість використання методів оцінки ефективності інвестиційних проектів, пов'язаних із залученням нових джерел формування фінансового потенціалу територіальної громади.

ВИСНОВКИ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Для вдосконалення системи фінансового забезпечення місцевого самоврядування в Україні потрібно:

– забезпечити ефективне та цільове витрачання коштів місцевих бюджетів шляхом залучення демократичних механізмів їх оцінки і пливу;

– усунути диспаритет між загальнодержавними та місцевими податками та зборами;

– вдосконалити систему регулювання міжбюджетних відносин за рахунок поліпшення механізму надання субвенцій;

– активно використовувати гранти закордонних донорів, міжнародні програми фінансування проектів на засадах співфінансування, інструменти державно-приватного партнерства та місцеві позики;

– посилити громадський контроль за дотримання місцевою владою норм бюджетно-податкового законодавства;

– забезпечити адекватний вплив громадського суспільства на прийняття рішень у сфері планування та управління фінансових ресурсів територіальних громад.

Найефективніше вирішення вказаних проблем може бути здійснене тільки шляхом структурного реформування усієї системи місцевих фінансів, враховуючи вектори фінансової децентралізації та деконцентрації влади. Отже, підвищення фінансового потенціалу територіальної громади знаходиться в прямій залежності від результатів діяльності суб'єктів економіки та ефективності системи управління фінансовими ресурсами на всіх етапах виробничо-господарської діяльності.

Подальші дослідження будуть спрямовані на уточнення методики оцінки фінансових можливостей територіальної громади від використання незадіяних на момент дослідження ресурсів та оцінки ефективності інвестиційних проектів, пов'язаних із залученням нових джерел формування фінансового потенціалу територіальної громади.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Офіційний сайт Асоціація міст України та громад / [Електронний режим] – <http://www.auc.org.ua>.
2. Офіційний сайт Агенції регіонального розвитку та європейської інтеграції / [Електронний режим] – <http://www.ardei.lviv.ua/index.html>.
3. Офіційний сайт Верховної Ради України / [Електронний режим] – <http://zakon.rada.gov.ua>.
4. Офіційний сайт Державного комітету статистики України / [Електронний режим] – <http://www.ukrstat.gov.ua>.
5. Офіційний сайт ЄвроРегіо Україна (Інститут регіональних та євроінтеграційних досліджень) / [Електронний режим] – <http://www.egu.org.ua>.
6. Офіційний сайт Інституту Реформ / [Електронний режим] – <http://www.ir.org.ua>.
7. Офіційний сайт Інституту Схід-Захід / [Електронний режим] – <http://ewi.org.ua>.
8. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України / [Електронний режим] – <http://www.kmu.gov.ua>.
9. Офіційний сайт Комітету регіонів / [Електронний режим] – <http://www.cor.europa.eu>.
10. Офіційний сайт Міністерства економіки України / [Електронний режим] – <http://www.me.gov.ua>.
11. Офіційний сайт Міністерства фінансів України / [Електронний режим] – <http://www.minfin.gov.ua>.
12. Офіційний сайт Української асоціації місцевих та регіональних влад / [Електронний режим] – <http://www.alau.org.ua>.
13. Батанов О. В. Конституційно-правовий статус територіальних громад в Україні: [монографія] / О. В. Батанов / За заг. ред. В. Ф. Погорілка. – К.: Концерн «Видавничий дім «ІнЮре», 2003. – 356 с.
14. Беззубко Л. В. Про деякі механізми взаємодії членів громади з органами місцевого самоврядування / Л. В. Беззубко, О. В. Скопеч // Менеджер. – 2007. – №1(39). – С. 76-81.
15. Дідківська Л. І. Державне регулювання економіки: навч. посіб. / Л. І. Дідківська. – Вид-во «Знання», 2007. – 214 с.
16. Карпінський Б. А. Збалансованість фінансової системи території як один з чинників сталого розвитку / Б. А. Карпінський, О. В. Герасименко // Фінанси України. – 2015. – С. 80-88.

17. Павлов В. І. Політика регіонального розвитку в умовах ринкової трансформації (теоретико-методологічні аспекти та механізми реалізації) / В. І. Павлов. – Луцьк: Настир'я, 2000. – 580 с.

18. Павлюк К. В. Проблеми розвитку програмно-цільового методу у бюджетному процесі / К. В. Павлюк // Наукові праці НДФІ. – 2005. – [Вип. 4(33)]. – С. 42-54.

Гургула Татьяна Владимировна

ФИНАНСОВОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ СПОСОБНОСТИ ТЕРРИТОРИАЛЬНЫХ ОБЩИН: ПРОБЛЕМЫ И ПУТИ ИХ РЕШЕНИЯ

Среди проблем формирования современной системы организации власти на местах значительное внимание уделяется реформированию системы местного самоуправления, что определяет дальнейшее стабильное развитие украинского общества. Целью статьи является определение основных проблем становления и развития способности территориальных общин и формирования путей поощрения предпринимательской инициативы, эффективного использования местных ресурсов, создания новых рабочих мест, расширения налоговой базы, местных бюджетов и тому подобное. Используются основные методы научного исследования: индукции и дедукции, синтеза и анализа, метод сравнения. Определено, что для образования дееспособного местного сообщества в Украине необходимо, кроме использования положительного опыта государств-членов ЕС, также учитывать состояние развития местного самоуправления в стране, в частности, исторические, географические, экономические, демографические аспекты, не занимаясь механическим копированием зарубежного опыта. В статье проанализированы общетеоретические положения, касающиеся способности территориальных общин, определенная сущность понятия способности территориальной общины в условиях децентрализации. Проанализирована роль территориальной общины в становлении системы местного самоуправления, разработаны теоретико-методологические подходы к определению уровня способности территориальной общины, основанные на основании комплексной оценки способности политической, экономической, целостно духовной систем и их ресурсного потенциала. Определены пути формирования способности территориальной общины и переход их на экономическое саморазвитие. Предложены формы, методы и механизмы сотрудничества территориальной общины и органов местного самоуправления. Сделано обобщающий вывод, что эффективное решение указанных проблем может быть осуществлено только путем структурного реформирования всей системы местных финансов, учитывая векторы финансовой децентрализации и деконцентрации власти. Дальнейшие исследования будут направлены на уточнение методики оценки финансовых возможностей территориальной общины путём использования незадействованных на момент исследования ресурсов и оценки эффективности инвестиционных проектов, связанных с привлечением новых источников формирования финансового потенциала территориальной общины.

Ключевые слова: децентрализация, финансовое обеспечение, ресурсный потенциал, территориальная община, способность территориальной общины, формирование способности территориальной общины в условиях децентрализации.

Gurgula Tetiana V.

FINANCIAL SUPPORT FOR CAPACITY OF LOCAL COMMUNITIES: PROBLEMS AND SOLUTIONS

Among the problems of formation of a modern system of governance in place much emphasis is laid on the reform of local government, which will determine the further sustainable development of Ukrainian society. The article aims to outline the main problems of formation and building of capacity of local communities and formation of ways promoting entrepreneurship, efficient use of local resources, creation of jobs, expansion of the tax base of local budgets and more. The basic methods of scientific research, induction and deduction, analysis and synthesis method of comparison have been used. It has been determined that the formation of a functioning local community in Ukraine must, in addition to using the positive experience of the Member States, should also consider the national status of local government, including historical, geographical, economic and demographic aspects, not mechanically copying foreign experience. The general theoretical position regarding the capacity of local communities, the essence of the concept of territorial community capacity in terms of decentralization have been analyzed in the article. The role of territorial communities in the development of local self-developed theoretical and methodological approaches to determining the level of ability of local community, based on comprehensive assessment of the capacity of political, economic, and spiritual integrity systems and their resource potential have been analyzed. Ways of building the capacity of territorial communities and their transition to economic self-development have been established. Forms, methods and mechanisms of cooperation of the local community and local authorities have been suggested. Generalizing conclusion has been made that the most effective solution of these problems can be achieved only through structural reform of the whole system of local finance, including vectors of financial decentralization and deconcentration of power. Further studies will be used to clarify the methodology for assessing the financial capacity of the territorial community of the use of idle resources at the time of the study and evaluation of investment projects related to attracting new sources of financial capacity of the local community.

Keywords: decentralization, financial support, resource potential, local community capacity local community, building the capacity of the territorial community under decentralization.

Одержано 02.02.2017 р.